11/03/2019

“Όλοι μα όλοι έχουμε ανάγκη μετανοίας, γιατί ουδείς αναμάρτητος”

/ Γνώμες

Γέροντας Μωυσής Αγιορείτης (†)

Συμβαίνει, αγαπητοί μου, λέγει ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, συχνά ο άνθρωπος στον κόσμο να φοβάται πολύ. Φοβάται μη αρρωστήσει, μη πάθει κάτι άσχημο, μη του κάνουν κακό, μη δεν επιτύχει, μη δεν προοδεύσει, μη εκτεθεί, μη δεν τιμηθεί, μη δεν αναγνωρισθεί. Για τη σωτηρία της αθάνατης ψυχής του δεν πολυνοιάζεται, δεν φοβάται, δεν αγωνιά, μόνο ελπίζει στον Πολυεύσπλαχνο Θεό, αν βέβαια πάλι νοιάζεται και ενδιαφέρεται. Δεν αγαπά πολύ τη σωτηρία του φαίνεται σήμερα ο άνθρωπος. Γιατί άραγε;

Τί είναι αυτό που τον κάνει ν’ αμαρτάνει εύκολα και να μετανοεί δύσκολα; Είναι τόσο δύσκολο ν’ αλλάξει ο άνθρωπος; Είναι υποτιμητικό να ζητήσει συγχώρεση;

Είναι αναξιοπρεπές να ταπεινωθεί; Τον ομιλητή παρακαλώ καλείσθε ν’ ακούσετε ως αδελφό σας, ως συναγωνιστή και όχι σαν αυστηρό δάσκαλο. Θα προσπαθήσει ν’ απαντήσει στα βασικά και καίρια παραπάνω ερωτήματα. Θα χρησιμοποιήσει προς τούτο την απαράμιλλη Αγία Γραφή, τη θεοκίνητη Πατρολογία και τον μυροβόλο Συναξαριστή.

Το κήρυγμα της Εκκλησίας είναι, θα πρέπει πάντα να είναι, περί μετανοίας. Αυτό ήταν το κήρυγμα όλων των προφητών της Π. Διαθήκης έως του Τιμίου Προδρόμου, αυτό ήταν και του Χριστού. Η μετάνοια δημιουργεί το κατανυκτικό κλίμα της ελεύσεως της βασιλείας του Θεού, της θεωρίας του Θεού, της συναντήσεως με Αυτόν. Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς ο Αγιορείτης, ο διαπρύσιος κήρυκας της χάριτος και του φωτός, λέγει χαρακτηριστικά πως η αληθινή μετάνοια είναι αρχή, μέση και τέλος της εν Χριστώ πνευματικής ζωής. Όλοι μα όλοι έχουμε ανάγκη μετανοίας, γιατί ουδείς αναμάρτητος. Η πνευματική ζωή αρχίζει οπωσδήποτε με τη μετάνοια. Το έργο της δεν παύει ποτέ. Ο Μ. Βασίλειος λέγει πως όλος ο ανθρώπινος βίος είναι προς μετάνοια. Ο ατελής άνθρωπος θέλει συνεχή αγώνα για να πλησιάσει τον Παντέλειο Θεό. Ατέλεστος η τελειότητα θα πει ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης. Δεν υπάρχουν νιρβάνα στην Ορθοδοξία, όπου παύεις τον αγώνα και επαναπαύεσαι μακάρια. Ο αγώνας είναι έως του τάφου, ασταμάτητος, αδιάκοπος.

Ο μεγάλος δογματικός πατήρ της Εκκλησίας μας άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός λέγει πως μετάνοια σημαίνει επάνοδο από το παρά φύση στο κατά φύση και όδευση προς το υπέρ φύση. Είναι πορεία από το κατ’ εικόνα στο καθ’ ομοίωση.

Ο Αδάμ πλάσθηκε από τον Πανάγαθο Θεό κατ’ εικόνα και καθ’ ομοίωσή Του. Το κατ’ εικόνα του δόθηκε αμέσως. Το καθ’ ομοίωση θάπρεπε όμως να το καλλιεργήσει ελεύθερα και φιλότιμα ο ίδιος με τη συνεργία βέβαια της Θείας Χάριτος. Η κατάκτηση του καθ’ ομοίωση αποτελεί τον αγιασμό, τη χαρίτωση, την τελείωση, τη θέωση. Ο Αδάμ πριν την πτώση είχε την άνεση να συνομιλεί με τον Θεό συνέχεια. Είχε καθαρότητα, φωτεινότητα, απλότητα, ταπεινότητα. Μετά την πτώση διαταράχθηκε αυτή η σχέση η ωραία. Σκοτείνιασε ο νους του, θόλωσε, αμαυρώθηκε. Ο ακάθαρτος νους δεν μπορεί να είναι δεκτικός της θείας Χάριτος.

Η αμαρτία αποτελεί παρά φύση κίνηση, που δεν επιφέρει απλά στον Αδάμ τη στέρηση της κοινωνίας του με τον Θεό, αλλά δεν μπορεί τώρα πλέον η θεία ενέργεια νάναι καθαρτική, φωτιστική και θεοπτική. Ο παρασυρμός του Αδάμ από την Εύα και της Εύας από τον δαίμονα επέφερε τη στέρηση της θείας Χάριτος. Πώς θα επανέλθουν στο πρωτόκτιστο κάλλος; Μόνο διά της μετανοίας. Η μετάνοια η αληθινή είναι δυνατή να θεραπεύσει, να καθαρίσει, να επαναφέρει στην προπτωτική κατάσταση. Η θεόσδοτη και θεοδώρητη μετάνοια είναι ικανή να

ξεσκοτεινιάσει τον νου, να καθαρίσει την καρδιά και την πνευματική όραση. Ο όσιος Ιωάννης της Κλίμακος τονίζει πως η μετάνοια δύναται να επαναφέρει τον μετανοούντα σε μεγαλύτερη καθαρότητα και από την πριν της αμαρτίας κατάσταση.